

HIREK

0000

A török Vörös Félhold képeslevelezőlapjait 20 fillérért árusítja az Országos Bizottság, (Budapest, képviselőház.)

A balkáni államok igényei történelmi megvilágításban.

A Balkán őslakossága sötéthaju emberfaj volt, amely a félsziget nyugati részén még ma is nagy szerepet játszik és a kusznépekhez tartozónak tekinthető. Délen és a szigetekeken eleinte elfogadható feltevések szerint a kis termetű középtengeri faj lakott. Ezek közé a népek közé a Krisztus előtti második évezredben északról világosbőrű törzsek érkeztek, amelyek germán eredetűek. Katonai nemességet alkotva telepedtek le az őslakosság közé, ennek legmagasabb fokú kinyomata a hellénség. Az őslakosság és az északi bevándorlók e keverékéből három népesség származott: a görögök a makedónokkal és epiróttal, a Thrákok a félsziget keleti részén, nyugaton pedig és a felső Moravavölgyben illírek. Ezekre az utóbbiakra a legkevesebb befolyást gyakorolta a germán bevándorlás. Ez a Krisztus előtt 1100 körül kialakult állapot nyolc századon át, a kelta invázióig változatlanul maradt meg. 284–278. a gallok vonultak keresztül Görögországon, míg végre mint geláták Kisázsia felé vonultak és ott annak északi részén maradandóan telepedtek meg. Magyarországból a szkordiszkok kelta törzse nyomult be Szerbiába és kiszorította onnan a Thrák triballokat nyugati Bulgáriába.

A következő évszázadokban a római uralom terjeszkedett el lassankint a Balkánon. Ez alatt a thrákok nyelvileg tökéletesen elvesznek. Bulgáriában, Szerbiában és Romániában elromanizálódnak, de a mai románokkal ezek aligha vannak rokonságban. A népvándorlás viharai új változásokat idéznek elő. 275-ben Krisztus után Róma kiűrti Dácia nevű tartományát. Ezt a területet erre a germán basztarnok és nyugati gótok szállják meg. Mikor pedig ez utóbbiak 370-ben Drinápolytól fényes győzelmet aratnak a rómaiak fölött, Bulgáriát veszik birtokukba. Innen azonban csakhamar Olaszországba és Dél-Franciaországba vonulnak és csak kis részük a mősógótok maradnak meg a Balkánon a hatodik századig. 454-ben a szintén germán gepidák szállják meg a kis Oláhországot. A keleti gótok egy csapata 473-ban Theodimir alatt behatol Szerbiába és ennek nagynevű fia: Theodorik egész Boszniát és Dalmáciát juttatja a keleti gótok uralma alá. Mindezek a germán elemek később beleolvadtak a régi románokba.

A legnagyobb fontosságú azután a szláv bevándorlás. A szlávok már az ötödik században vetették meg lábukat a Moldovában és Oláhországban. Nemsokára elárasztották a Dunától délre fekvő egész Balkán félszigetet, Bulgáriát, Belső-Ruméliát, Macedóniát és Szerbiát. Így keletkeznek a Balkánon kiterjedt, tiszta szláv területek, amelyeken a románok szigetszerűen vannak elszórva, míg másrészt a románok és görögök erősen átítatódnak szláv elemekkel.

Eddig mindig csak indogermánok telepedtek le a Balkánon. Most Európa délkeleti pusztáiról török törzsek következnek. Elsőkül a bolgárok jöttek, akik 482-ben a dunai területeken, Romániában állapodtak meg, ezáltal mindenkorra elválasztják a déli szlávokat a keleti szlávoktól, az oroszoktól. 560. körül az avarok rontanak be Romániába és magukkal ragadják a bolgárokat Magyarországra. 626-ban Konstantinápoly eléig jutnak. A bolgárok mindjobban előtérbe nyomulnak. 680-ban végleg átkelnek a Dunán és meghódítják a Balkánt és Macedóniát Nisig. De miként előbb a germán népek, most a törökfajú bolgár olvadnak össze szláv alattvalóikkal. Átveszik a szláv nyelv

vet és esérébe adják érte a nevüket. A bolgárokkal nem kevert szlávoknak ezentul szerb a nevük. A hetedik század óta élnek a Balkán félsziget egész északnyugati részében és a vele határos területeken a Drávaig. Közben-közben azonban függő viszonyba kerültek a bolgároktól, akiknek a birodalma 900 körül az Adriáig terjedt.

894. körül, tehát a magyaroknak Magyarországra való beköltözése idején, a török származású bessenyők Besszarabiából az oláh földre jönnek, melyet 1091-ig tartanak hatalmukban. Utánuk a kunok következnek, de ezek sem maradtak meg sokáig. A mongolok ugyanis szétugrasztották őket, mire legnagyobb részük beleolvadt a magyarságba. A XIII. század végével új elem jelent meg a Balkánon: az ozmán törökök. 1326–1359. között elfoglalják Gallipolit, 1361-ben Drinápolyt, 1389-ben nagy győzelmet aratnak a Rigómezőn a szerbek fölött, majd ugyanitt 1448-ban, 1453-ban Konstantinápolyt foglalják el, Boszniának a meghódítása után (1463.) végül az egész Balkánnak korlátlan urává lesznek. Ezen győzelmek után a félsziget legkülönbözőbb helyein ozmán telepek keletkeznek. Ezzel egyidejűleg az albánok is terjeszkednek. A XIV. és XV. században Görögországba özönlenek és főképp Attikában és a Peloponésoson telepednek le nagy számmal.

Ha ezen történelmi tények alapján és etnografiailag mérlegeljük a Balkán-államok igényeit, világos, hogy a legjogosultabb az az igény, amit Bulgária Macedóniára támaszt. A történelmi fejlődés bizonyosságaszerint a leggyöngébb alapon állanak Szerbia igényei, mert a Balkán-háború óta hozzátartozott területekre az albánok, bolgárok és románok legalább is ugyannyi joggal tartathatnak igényt.

— Gróf Tisza István Bécsben. Bécsből táviratozzák a *Budapesti Tudósító*-nak: Gróf Tisza István miniszterelnök pénteken reggel *Latínovits* Endre miniszteri titkárral Bécsbe érkezett és a bankgassei Magyar Házban szállott meg. A miniszterelnök a délelőtti folyamán báró *Burián* közös külügyminiszterrel tanácskozott.

— Legfelső eli merés szófiai követünknek A hivatalos lap közli, hogy a király megengedte, hogy dr. tarnowi gróf *Tarnowski* Ádám rendkívüli követ és meghatalmazott miniszternek a bolgár udvarnál kitűnő és kiválóan buzgó tevékenysége elismerésül, *különös legfelső elismerése* tudtul adassék.

— Megkezdődtek Bécsben a magyar-német-osztrák gazdasági tanácskozások. Bécsből jelentik: A Schwarzenberg-téren lévő ipar-palotában pénteken ültek össze tanácskozással a közép-európai gazdasági egyesületeknek a vezetői, hogy a német birodalom és a monarchia gazdasági viszonyáról tárgyaljanak. Tegnap délután az osztrák legfelsőbb számvevőszék palotájában báró *Plener* elnöklése alatt előkészítő tanácskozást tartottak a magyar és osztrák gazdasági központok képviselői, hogy egyes irányelveket megbeszéljenek. Az elnökön kívül osztrák részről *Exner* és dr. *Passauer*, magyar részről pedig *Wekerle* Sándor, *Szterényi* József és dr. *Gratz* Gusztáv vett részt a tanácskozásban.

— Városi közmunkák, amelyek a háború végét várják. Azok a szép tervek, melyek Szeged fejlesztését célozzák s amelyek már oly sok lármára, vitára adtak alkalmat a közgyűlési teremben, most a háború alatt szünetelnek. A kereskedelemügyi miniszter kérésére dr. *Somogyi* Szilveszter polgármester most a mérnökséggel kimutatást készített azokról a közmunkálatokról, melyek a háború miatt szünetelnek. A mérnökség kimutatása szerint Szegeden a következő nagy munkák várnak folytatásra: Az általános csatornázás 6 millió korona, a zeneiskola felépítése, a városi közkórház 5 millió korona,

a Tisza felső védővonalának kiépítése 200.000 korona, a szeged-balástyai törv. hatósági út építése 110.000 korona, a szatmarmazsándorfalvi út építése 35.000 korona, a felsőközponti mentelep 40.000 korona, az akoltelepi szennyvíz levezetése 54000 korona, az alsótanyai vasut két millió korona. A fogadalmi templom építése két millió korona, a Fertő-utca és környékének rendezése, a Buvártó feltöltése 50.000 k., az alsótanyai plébánia kibővítése 20.000 korona. Több olyan munka szerepel még a kimutatásban, melyekről évek óta hallunk, de kivételre nem kerültek még. Ilyenek a Kalvária-tér feltöltése, a Népkertsor rendezése Ujszegeden, a Szent István-tér feltöltése, a Kossuth Lajos sugárút külső végének rendezése és minden külvárosi utca rendezése, feltöltése és csatornázása.

— Előadás a hadiárvról és a háborús anyavédelemről. A világháború eseményein kívül alig van még tárgy, amely a nagyközönség érdeklődésére oly nagy mértékben tarthatna számot, mint az anya és gyermekvédelem nagyfotosszerű kérdése. A Feministák Szegedi Egyesülete, amely már néhány ily tárgy rendkívül értékes előadást rendezett, ébren akarván tartani a nagyközönség érdeklődését, amely újabban városunkban a csecesmő és gyermekmentés terén széles körben mutatkozik, újabb előadások rendezését határozta el. Előadókul sikerült megnyernie ezen szociálpolitikailag nagyjelentőségű kérdés legkiválóbb szakemberét, dr. *Bosnyák* Zoltán miniszteri tanácsost, a belügyminisztérium gyermekvédelmi osztályainak főnökét, akinek az állami gyermekvédelem rendszérének kiépítését nagyrészt köszönhetjük. Az előadás november 28-án, vasárnap délután 4 órakor lesz és tárgyaül a kiváló előadó „a hadi árva közvédelmé”-t választotta. Ugyanezen alkalommal tart előadást sárosi *Szirmay* Oszkárné, a budapesti Feministák Egyesülete anya- és gyermekvédelmi bizottságának elnöke. *Szirmayné* mint a haladó eszmék egyik kitűnő szószólója, az anyavédelmi törekvések legbuzgóbb harcosa. Az anyavédelem teljes kiépítésére törvényes intézkedéseket sürget. Életbeléptetésükig, az anyaság védelmére háborús anyavédelmet szervezett, amely kiváló organizáló erejét dicseri. Az egyesület kívánságára előadásának tárgya „a háborús anyavédelem.” Az előadások belépő díj nélkül tartatnak meg, hogy a közönség minden rétegének egyaránt hozzáférhetők legyenek.

— Megérkezett a behívási rendelet. Azok a népfölkelők, akiket a most folyó sorozáson találnak alkalmasnak, december 6-án vonulnak be katonai szolgálatra. A honvédelmi minisztérium már megkezdte a behívórendeletek szétküldését s ezek pénteken Szegedre is megérkeztek. A hirdetményből nem tűnik ki, hogy mely évfolyamoknak kell december 6-án bevonulni. Erre nézve csak néhány nap múlva fognak dönteni.

— Változások a csanádi klérusban. A megyéspüspök kinevezte *Brenner* Frigyes Nagykikindára, *Neft* Ferencet Zombolyára, *Simónich* Miksát Szabadfalura és *Lamberg* Dezső szegedi segédlelkészt *Királykegyére* plébánosoknak; plébános helyettesek lettek: *Glázi* Miklós Csőszteleken, *Rudolf* József és *Bosch* József Resicabányán. *Susster* Tamás segédlelkészt Nagykárolyfalváról *Kevevárára* és *Könczi* Károly újmisést Szeged-Belvárosba kaplannak rendelte ki.

— Budapestről tilos az élőállat kivitel. A földművelésügyi miniszter a hadvezetőség kérésére nagyfotosszerű rendeletet bocsátott ki. A miniszteri rendelet megtiltja, hogy a budapesti állatvásárra felhajtott élőállatokat onnan bárhova elszállítsák és rendelkezésében úgy intézkedik, hogy az állatvásáron megvásárolt állatok csak a katonai konzervgyárak, vagy a hadsereg ellátásához szükséges hús-fogyasztás részére, ezenkívül pedig kizárólag a helyi fogyasztás céljaira le-